

De Eraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881. (Staatsblad No. 124.)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE; Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donderdag's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 19 November 1899. No. 1143.

Abonnementprijs: franco aan huis, per drie maanden / 1.20, voor het Buitenland per jaar / 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau: 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentie: van tot 6 regels / 1.20, voor elke regel meer 20 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdesgeven en Verslagen van veren. 12 Ct. p. regel.

Van de gemeene Gratie.

LAATSTE REEKS.

IV.

Voor den opperangemeester, op de Githib, een Psalm van Asaph.
Psalm 81: 1.

Ten einde nu tot een heldere voorstelling omtrent de betekenissen van de Overheid te geraken, zult ge allereerst principieel verstaan, wat het zeggen wil, dat ze om der zonde wil is ingesteld. Wel kan men niet onze Belijdenis betuigen, dat haar instelling strekt „om de ongebondenheid der menschen te bedwingen en te zorgen, dat alles met goede ordinantie onder menschen toega“; maar dat is de zaak alleen van haar praktische zijde bezien. De Belijdenis zelf voert er dan ook bij, dat de Overheid is ingesteld, overmits God wil „dat de wereld geregeerd word door wetten en politien“. Ook hiermede echter is het optreden der Overheid nog niet oorzakelijk en in beginsel verklaard, want „wetten en politien“ zijn nog alleen de middelen om „goede ordinantie in stand te houden“.

Misschien had de Belijdenis onzer kerken hiermede kunnen volstaan, omdat de kerken in haar belijdenis ten deze niet anders bedoelen dan een getuigenis tegenover de wereld af te leggen. De toenmalige wereld hield de Reformatie voor een poging om anarchie, d. i. regeringloosheid in te voeren, en Doopersche fanatisme had in meer dan één stuk tot die opvatting gereede aanleiding gegeven. En het was tegenover die opvatting, dat de Gereformeerde kerken er prijs op stelden, en om den koning van Frankrijk, en om den koning van Spanje, en om den Provincialen Staten hier te lands, duidelijk te maken, dat zij, als goed-Gereformeerden, met deze uitspatingen en met deze anarchistische stellingen der Dooperschen, niets uitstaande hadden. De landsregering mocht niet in den waan blijven verkeeren, alsof onze vadersen gevaar opleverden voor de instandhouding der bestaande orde van zaken. Het moest openbaar worden, dat zij, wel verre van met de Nihilisten dier dagen gemeene zaak te maken, integendeel de burgerlijke Overheid als een van God bestelde macht eerden. Daarom voegden onze kerken er aan het slot van Art. 36 dan ook bij: „En hierover verwerpen wij de Wederdoopers en andere oproerige menschen, en in 't gemeen alle degenen die de overheden en magistraten verwerpen en de justitie onstooten willen, invoerende de gemeenschap der goederen, en verwarren de eerbaarheid, die God onder de menschen gesteld heeft“.

Het is zaak, zich in dit politiek-practische doel van Artikel 36 helder in te denken. De pauselijke hiërarchie verzette zich tegen de Reformatie, ten deele om eigen macht te handhaven, maar ook anderdeels om de scheuring der ééne Christelijke kerk in meerdere kerken te voorkomen. Doch ten einde aan dit verzet kracht bij te zetten, had ze de hulp der Overheid van noode. Die hulp nu bo-

den de vorsten niet voetschoot. Integendeel, de toenmalige vorsten zagen in de overmacht der Roomsche hiërarchie een niet gering gevaar voor hun eigen prinselijke macht, en uit dien hoofde was meer dan één vorst niet ongenegen, juist de zonen der Reformatie tegenover de hiërarchie in bescherming te nemen. De koning van Engeland ging in die breukte met de pauselijke macht zelfs voor. In Duitschland, Denemarken en Zweden hieven de vorsten de beschermende hand over de Protestanten op, sommigen hunner zeer zeker uit geloofs-overtuiging, maar de meesten even ongetwijfeld, om zich van Romes oppermacht te ontslaan, en zichzelven als Summus episcopus, d. i. als hoogste bisschop, in de plaats van den paus te stellen, door het trekken van de oppervoogdij van de landkerk aan zich. En ook hier te lande waren niet weinigen in de Staten der Provinciën en in de vroedschappen der steden op de hand van de „mannen der Religie“, gelijk zij aanvankelijk de Protestanten noemden, minder uit geestelijke sympathie voor de nieuwe leer, dan wel omdat ze in breukte met Rome het gewenschte middel zagen, om zichzelven van een lastigen band te ontslaan en eigen macht te vergroten. De woeling van Oldenbarnevelt en zijn vrienden was van dat streven het lijnrecht gevolg. Hij toot wenschte aan den Staat gelijke macht over de kerk te trekken, als eertijds de bisschop van Rome bezat. Zou het derhalve aan de hiërarchie gelukken, de vorsten en magistraten tegen de Protestanten in het harnas te jagen, dan moest hietoe, niet een kerkelijke maar een politieke prikkel worden aangewend.

Het moest dan door haar aan de vorsten en magistraten duidelijk worden gemaakt, dat de Reformatie niet alleen kerkelijk tegen de pauselijke macht, maar ook politiek tegen de Overheid als zoodanig en tegen de gevestigde orde van zaken was gericht. En dit doel nu trachtte Rome te bereiken, door er op te wijzen, hoe de Reformatie alweer verliep in een anarchistische beweging. Nu nog houden de Roomsche schrijvers staande, dat de Reformatie revolutionair was, omwenteling op staatkundig gebied beoogde, en hierdoor de moeder werd van de Fransche Revolutie.

Hun betoog komt dan hier op neer, dat goede orde in de wereld alleen te handhaven is, zoo er een zichtbaar hoogste gezag van Christuswege is, dat zich op het hoogste gebied kan doen gelden; dat diensvolgens de troon der vorsten alleen vaststaat, zoo die geruigstondt wordt door het pauselijk gezag; en dat uit dien hoofde breukte met Rome ook het wereldlijk gezag op losse schroeven moet zetten. Maar al is het, dat ze ook destijds reeds gelijk betoog voerden, toch wisten ze destijds beter doel te treffen, door praktisch te wijzen op de revolutionaire beweging, die in den Boerenkrijg in Duitschland en in de uitspatingen der Wederdoopers aan het licht traden. Wat thans de Nihilisten, de Anarchisten en ten deele de Sociaal-Democraten willen, is, gelijk ons later zal

blijken, niet iets nieuws, maar een woeling, die in den loop der historie telkens opkwam. De vorm, waarin deze woeling thans optreedt, moge een andere zijn, in den grond der zaak is die woeling heel de historie door steeds dezelfde geweest. Eenerzijds had men telkens te klagen over misbruik van gezag van de zijde der Overheid, en daartegenover ontwikkelde zich even gedurig de neiging om zich aan alle gezag te onttrekken, en de wil om de bestaande orde van zaken voor een geheel andere te doen plaats maken. Het opkomen van die anarchistische woeling maakte destijds de vorsten bevreesd. Van die vreeze wist de hiërarchie partij te trekken. En het is goeddeels uit dien angst der gemoederen in hoogere kringen, dat toentertijd de zoo wreede en vreeselijke vervolgingen zijn voortgekomen. Er school zeer zeker ketterachtig onder, maar de ketterachtig alleen zou het niet gedaan hebben. Eerst toen bij de ketterachtig de vreeze voor anarchie kwam, nam de vervolging een ernstig en algemeen karakter aan. De Spaansche en Oostenrijksche dynastie, en na lang aarzelen ook het Fransche koningshuis, traden toen in bond als conservatieve wereldmachten, om de bestaande orde van zaken tegen het gevaar dat van anarchistischen kant dreigde, te verdedigen. Toen deze koningshuizen ten slotte tot niets ontziende en niets sparende vervolgingen overgingen, hebben ze niet bedoeld de oude kerk te sterken, maar wel om die kerk te handhaven als middel ter bevestiging van eigen koninklijke macht.

Ontkend kan dan ook niet, dat er destijds onder degenen die op geloofsterrein met Rome braken, niettemin zeer gevaarlijke en zeer bedenkelijke staatkundige neigingen opkwamen. Drieërlei soort lieden vielen destijds onder de mannen der nieuwe beweging te onderscheiden: de vrouwen, de dwepers en de meeloopers. Om met deze laatste te beginnen, sloten zich in tal van plaatsen allerlei lieden bij de Reformatie aan, die met den geest der Reformatie niets gemeen hadden. Lieden die om godsdienst bitter weinig gaven, en voor wie de zake der Religie bijna was Woelgeesten, ontevredenen, malcontenten, lieden die naar verandering haakten, en die geerd stonden om zich bij de eerste beweging de beste aan te sluiten, die belofte van verandering in den bestaanden toestand te brengen. „Meeloopers“ is deswege hun eigenlijke naam. Want al werden ook enkelen hunner in de Hagepreken gezien, en al lieten velen hunner zich later in de nieuwe gemeenten opnemen, van hen was dit alles enkel middel, om hun woelzieken geest bot te kunnen vieren. Wat beloden of niet beloden werd, liet hen volkomen koud. Hen trok alleen de gisting in de gemoederen aan. Daarin zagen ze een welkom middel om tot oproerige daden te komen, en om die onderstomping van het bestaande was het hun te doen. Onder de dusgenaaide Geuzen waren heel wat van deze ruwe klanten, waarvan de Reformatie nooit anders dan verdriet heeft beleefd.

Lijnrecht tegenover deze „meeloopers“ stonden de waarlijk vromen en godvruchtigen, wien het uitsluitend om de zake Gods te doen was, en die uit innerlijke zielsovertuiging tegen de verliging van het religieuze standpunt in den afaathandel, en zooveel meer opkwamen. Bij deze vromen van dien naar verandering hakenden geest geen zwem. Integendeel ze gevoelden zich door deze politieke woelingen geërgerd, en bleven op grond van Gods Woord de Overheid eeren, ook waar die Overheid hen met het zwaard vervolgde. En het is deze groep, die toen eindelijk het Calvinisme doorbrak, de hooge hand verkreeg, en onder Prins Willem de overwinning behaalde.

Maar tusschen de politieke meeloopers en deze stille godvrezende lieden stond nu nog een derde groep in, die men „de dwepers“ kan noemen, en die zich meestal bij een der vele Doopersche sekten aansloten. De dwaling dezer lieden bestond hierin, dat zij het Koninkrijk der hemelen en het koninkrijk dezer wereld als twee afgesloten sferen tegenover elkander stelden, en het Koninkrijk dat komen moet met wat nu reeds bereikbaar is verwarren. Zij wisten geen onderscheid te maken tusschen ideaal en werkelijkheid. Ze zagen niet in, dat in deze bedeling nog niet op te richten is, wat ons eerst in de toekomst van onzen Heere Jezus is toegezegd. Ze lieten niet op het verschil tusschen de eerste komst van Christus, om zondaren te redden van het eeuwig verdorven, en zijn tweede komst als hij verschijnt zal, om het Vredrijk op aarde op te richten. Gelijk de Joden, en zelfs de discipelen een tijdlang verwachtten, dat terstond na Golgotha de eeuwige gelukstaar zou ingaan, zoo beeldden ook zij zich in, dat wie geestelijk tot God bekeerd was, nu ook aanstonds een onzondigen toestand bereikte en op een onzondige, geestelijke maatschappij recht had. Met den Heiligen Geest in het hart postuleerden ze naastonds den terugkeer in het Paradijs. Hun naaktooperij te Amsterdam kwam niet op uit onzedelijke zinlijkheid, maar uit Paradijs-haartstocht, en de zinlijkheid sloop eerst daarna van terzijde bij hen binnen. En overmits er nu in het Paradijs geen privaat bezit denkbaar was, en in het Paradijs geen Overheid optrad, en geen zwaard werd gedragen, en geen eed werd afgelegd, achtten zij dat ook hier op aarde thans dat alles moest worden afgeschaft, en een toestand zonder privaat bezit, zonder Overheid, zonder zwaard en zonder eed moest worden in het leven geroepen. De meer lijdelyken onder hen namen er dan genoegen mede, dat ze zich persoonlijk aan dit alles onttrokken, maar de mannen van actie voelden drang, om de hand aan het werk te slaan, en zulk een Paradijsrijk daadwerkelijk te stichten. Een poging dat historisch op zoo droeve wijze aan den naam van Jan van Leiden, en zijn Munstersche uitspatingen, verbonden is.

Het is nu het optreden van deze dwepers, waardoor het zwaard der Overheid tegen de Reformatie gewet is. Hier stuitte men

wel wezenlijk op een meer dan denkbeeldig gevaar. De Boerenopstand in Duitschland, de Doopersche excessen in tal van Westersche landen, en ook de politieke theorieën uit Maagdenburg en het Zuiden van Frankrijk opkomend, waren niettemin onrustwekkend. Juist de vermenigving van religie en politiek in deze beweging maakte haar zoo door en door onzuiver. Vele onnoozelen werden misleid en meegesleurd, en het stond te vreezen, dat, als straks met de religie het laatste blusmiddel krachteloos zou zijn gemaakt heel Europa in brand zou vliegen. Waren deze dwepers niet uitgekomen, en ware deze Doopersche woeling niet opgetreden, hoogstwaarschijnlijk zou de Reformatie een geheel ander verloop hebben gehad. Niets zoozeer als de Dooperij heeft aan de Reformatie onherstelbare schade aangebracht, haar onzuiver en onheilig gemaakt, en aan haar tegenstanders de wapens in de hand gegeven, om haar te vuur en te zwaard te bestrijden. Met name in Frankrijk zou de loop van zaken waarschijnlijk een heel andere zijn geworden, indien de politieke extra-vagantien de machthebbers niet hadden verschrikt. En al erkennen we gaarne, dat ook uit den kring dezer dwepers hier te lande een geheele schare van vrouwen en van mannen is voortgekomen, die hun geloof met hun bloed bezegeld hebben, toch staat het vast, dat de Dooperij voor geen gering deel aansprakelijk is en blijft voor de gruwzame vervolging, die zich onder Alva van de zijde der vorsten tegen de lieden der Reformatie ontketend heeft.

Eerst wie dit verstaat, doorziet de betekenissen van ons Artikel 36. Dit Artikel toch is het protest van Calvin en van alle Gereformeerden uit die dagen, tegen het valsche bijmengsel dat door de Dooperij in de Reformatie binnendrong. Calvin zelf was dat protest reeds begonnen in zijn beroemde brief aan koning Frans I. De Fransche Confessie nam het over, Guydo de Bray sprak het na. En onze Gereformeerde kerken hebben het volmondig beaamd. Neen, de Paradijs-toestand kon nog niet intreden. Die kwam pas met de wederkomst van Christus op de wolken. En in afwachting daarvan, was het wel waarlijk de wil des Heeren, dat de „wereld door politieke ordinantie zou geregeerd worden“, en het was God zelf, die prinzen en magistraten had ingesteld, en bekleed met macht, „om de ongebondenheid en de onoorbaarheid in toom te houden en te bedwingen“. De Overheid was niet uit den Booze, zoodat ze moest worden weggevoerd, maar uit God, zoodat ze in stand moest worden gehouden. Juist deswege mocht de Overheid de Reformatie dan ook niet tegenstaan en vervolgen, maar rustte op haar veelde plicht, om den kerkendienst, d. i. hier de Reformatie, te helpen en te bevorderen. En alle opkomen van de Wederdoopers en andere oproerige sekten voor het tegendeel moest en door de Overheid en door elk goed en godvruchtig Christen worden tegengestaan. Zoo was dit Artikel 36 een nood-

De Medische Zending.

VII.

Hebben wij tot nu toe gesproken van de Medische Zending, zooals zij door de Zendinggenootschappen en kerken in het buitenland is aangewend, tot verkrijging van een weg voor de Evangelieprediking onder de Heidenen en Mohammedaansche volken, thans wenschen wij nog met een kort woord te gewagen van de waardeering, die de Medische Zending in ons land heeft gevonden, zoodat zij ook naar het arbeidsveld der Nederlandsche missie is uitgezonden. Deze waardeering is haar niet spoedig geschenken hier te lande. Niet dat het niet reeds sinds lang gewoonte was, om de missionairen voor hunne uitbreiding naar Oost of West toe te rusten met eenige medische kennis. Doch deze was niet meer dan de kennis van een leek en hulp in geen deele, waar chirurgische behandeling der patiënten noodig was. Zoover reikte niet de kennis der zendingelingen. De eerste zendingvereniging, die een open oog had voor de betekenis der Medische Zending tot uitbreiding van het Evangelie onder hen, die in den nacht van de schaduwen des doods zaten, was de Nederlandsche Geref. Zendingvereniging. In 1857 kwam broeder J. G. Scheurer, die tot dat tijdstip zich voorwerd had voor zendingleeraar bij de Utrechtse Zendingvereniging, tot haar over en zij bestemde hem, met zijn eigen goedvinden, voor missionairen arts. In Engeland aan een der Medische faculteiten kreeg hij zijne opleiding onder het toezicht van Dr. Maxwell. In 1859 kwam Scheurer, geheel toegerust tot zijn taak, weer in Nederland, om eenige maanden daarna naar Oost-Indië te vertrekken.

Maar al is het een feit, dat de Nederlandsche Geref. Zendingvereniging 't eerst in Nederland met eenen missionairen arts uitkwam in de worsteling tegen het Heidenen en

het Mohammedanisme in onze Oost-Indische bezittingen, toch mogen wij niet voorbijzien, dat reeds vele jaren vroeger reeds anderen in de richting der Medische Zending hadden gearbeid.

In 1804 arbeidde de zending J. Kruit van Modjo wano, tijdelijk te Samarang en begon, gesteund door Dr. Kijfenbelt, den Javanen geneeskundige hulp te verleen. Deze geneeskundige behandeling werd door hem, na zijn terugkeer te Modjowarno voortgezet. Hij gevoelde zich, bij de uitbreiding van dezen arbeid, genooddaakt daarin eenigen regel en orde te brengen, vooral met het oog op de administratie en den tijd van behandeling. In 1809 kwam zending J. Roskes te Modjowarno, die met zijne chirurgische kennis velerle uitbreiding gaf aan deze bestaande eenvoudige kliniek, doch hij moest reeds 3 jaren later weer naar Holland.

In 1882 kwam de zoon van den bovengenoemden J. Kruit, A. Kruit als zending naar Modjowarno. Deze had in Holland zeer veel praktische medische kennis opgedaan, zoodat hij in staat was, dadelijk bij zijn optreden, de medische zending beter te organiseren en aan haren arbeid meer stabiliteit te geven. In een in de nabijheid van het Zendinghuis gelegen pendop werd nu voortaan geregeld kliniek gehouden en voortdurend eenige interne patiënten verpleegd.

Dit gaf geleerte aan het plan om een ziekenhuis te bouwen, dat in 1890 ontworpen en in 1894 in gebruik genomen kon worden.

Daarop volgde de uitzending van eenen zending arts. Dr. Bervoets vertrok in 1895 uit zijn vaderland en vestigde zich te Modjowarno. Gestemd door zijne echtgenoot aanvaardde hij zijne zware taak, om het verder, naar al de eischen er van uit te breiden en te regelen. Thans is aan dit Hospital ook een dokter Djawa verbonden, die, door de regering bezoldigd, Dr. Bervoets in zijn omvangrijken arbeid ter zijde staat. Niet alleen worden onder de leiding van dezen missionairen arts helpers en helpers maar ook Javanische vroedvrouwen opgeleid. De kosten van opleiding van dezen wordt door het gouvernement gedekt. Met veel lof heeft zelfs de regering van dezen medischen arbeid van broeder Bervoets gewaagd.

De andere missionaire arts vond bij zijn komst op Midden-Java als zending der Gereformeerde kerken van Nederland geen arbeidsveld, waar hij dadelijk in kon kon gaan. Daar moest er nog een gezocht worden. Eerst begaf hij zich, op verzoek der Deputaten voor de zending van de Gereformeerde kerken van Nederland, naar Solo, waar hij zich toelegde op het aanleeren der Javanische taal en nu en dan de geneeskunde beoefende. Een poging van hem om in zijn huis enkelen uit de inlanders om zich te vergaderen, teneinde hun den Christus te brengen, werd door het gouvernement slechts in zooverre geduld, dat hij begreep eens daarmee in conflict te kunnen komen, indien hij zijne samenkomsten een openbaar karakter gaf. Immers was Solo voor den arbeid der zending door den Sultan in overleg met de Nederlandsche regering gesloten. Daarom vroeg broeder Scheurer verplaatsing. Aan zijn verzoek werd voldaan, nadat de Synode van Middelburg van 1896 hem als missionairen arts had verzoekt zich niet met de bediening des woords in te laten, aangezien daartoe dienaren des Woords zouden uitgezonden worden, van welke een of meer met hem zouden medewerken. In 't begin van 1897 vinden wij broeder Scheurer te Djocja, de hoofdstad van het Sultanat van denzelfden naam. Daar heeft hij een polikliniek geopend. Zijn pendop is zoo ingericht, dat hij een wachtkamer heeft, waar al de patiënten samenkomen. Als 't uur voor de opening der polikliniek gelagen is, begint hij of een zijner helpers met het lezen der Schrift en een korte toespraak. Dan volgt een gebed, waarin Gods zegen wordt afgesmeekt over de toepassing der geneeskunst. De dokter trekt zich terug in zijn kamer met zijne helpers, soms ook met zijne vrouw en de zieken verschijnen voor hem. Die kranten, welke een operatie van groote betekenis ondergaan hebben worden in het huis van onzen broeder opgenomen. Terwijl de zieken worden onzocht spreekt een helper met de wachtenden. Nu en dan treedt broeder Adriaanse, de missionairen dienaar des Woords van Poerwodjo, in de polikliniek op. Van het begin af zijns optredens als missionaire arts heeft broeder Scheurer gewenscht naar een hospital. 't Scheen echter lang een wensch te zullen blijven. Maar God gaf eenen broeder in het hart / 10.000 te geven

voor 't hospital van de Gereformeerde kerken. De Vereniging „Scheurers-hospital“ werd geboren onder de goede zorgen van eenige zusters te Amsterdam. En de deputaten ontvingen zooveel geld, dat zij het waagden om in 't geloof dat God hun het ontbrekende, zijnde / 10.000, nog zou geven, broeder Scheurer toestemming te geven te beginnen met den bouw van het Hospital. En nu is het ziekenhuis der Gereformeerde kerken te Djocja reeds zoover gereed, dat broeder Scheurer den 16en October kon schrijven: „Met 1 October hebben we onze nieuwe woning op Gondokosoema betrokken. De polikliniek, operatiezaal, woonhuis met bijgebouwen zijn reeds klaar en de fundamenteen voor de ziekenzalen liggen reeds in den grond.“ Dit is van den Heere. Als nu de kerk van Amsterdam met de hulp der Classis spoedig een dienaar des Woords naar Djocja kan zenden, verwachten wij groote dingen te zien.

„Opmerkelijk is het feit“ — zegt broeder Zuidema — „dat de Javanen meer vertrouwen stelt in een dokter met godsdienst, zooals de missionerende arts — een dokter Christen door hem genoemd — dan in een officier van gezondheid of partieren dokter, meestal ongelovigen. De geneesmiddelen schijnen een geheel ongeschikte plaats in te nemen. Zoo vroeg een Javanen dokter Scheurer om geneesmiddelen; de versochte middelen waren niet voorhanden. Dit was echter geen bezwaar, meende de Javanen, de dokter-Christen kon wat anders geven. Wat de dokter gaf was goed. Zoo gebeurde het ook nog op zekeren tijd, dat ik geroepen werd bij een kraamvrouw. Tot mijne diepe droefheid kon ik de vrouw niet helpen. Ik bood haar aan voor mijne rekening een Europeeschen dokter te laten roepen, die, naar den mensch gesproken, had kunnen helpen. Doch mij, die een Christen was, vertrouwde men wel; dien dokter niet. De vrouw is gestorven.“

Treffend bewijs dat de weg van den dokter gebaad is. Hij komt en met hem den dienaar des Woords. En Gods Geest blaze in de doodscenderen, dat zij leven.

DE GAAY FORTMAN.